

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2023r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 27 lutego 2023r. w Warszawie

sprawy I. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rekompensatę z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek odwołania I. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 21 grudnia 2021 roku, znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje I. M. prawo do emerytury wraz z rekompensatą z tytułu pracy w warunkach szczególnych;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz I. M. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

I. M. w dniu 20 stycznia 2022r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 21 grudnia 2021r., znak: (...), odmawiającej przyznania emerytury z rekompensatą. Zarzuciła błędne ustalenie stanu faktycznego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, że nie udokumentowała 15 lat pracy w szczególnym charakterze i wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnym charakterze wykonywanej w okresach od 2 stycznia 1992r. do 31 grudnia 1998r. oraz od 1 marca 2000r. do 31 lipca 2003r., o której mowa w art. 32 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu odwołania I. M. wskazała, że w ocenie organu rentowego praca na stanowiskach sekretarza redakcji oraz głównego sekretarza redakcji nie jest pracą w szczególnym charakterze, gdyż nie jest pracą dziennikarza wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tymczasem jak wynika z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1984r. Prawo prasowe, dziennikarz jest osobą zajmującą się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowaniem materiałów prasowych, pozostającą w stosunku pracy z redakcją albo zajmującą się taką działalnością na rzecz i z upoważnienia redakcji. Ubezpieczona wskazała, że pracując zarówno na stanowisku sekretarza redakcji, jak i głównego sekretarza redakcji wykonywała pracę dziennikarza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jej zadania i obowiązki związane były z redagowaniem, tworzeniem i przygotowywaniem materiałów prasowych oraz sprawdzaniem, redagowaniem i korektą tekstów otrzymanych od innych dziennikarzy, a także polegały na przygotowaniu całego numeru pisma do druku. Po zatwierdzeniu tekstów przez redaktora naczelnego ubezpieczona

przesyłała je do działu produkcji, a po przygotowaniu technicznym wraz z dyrektorem artystycznym dokonywała ostatecznej akceptacji całego wydania do druku.

W dalszej części odwołania ubezpieczona wskazała, że definicję redaktora zawiera art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo prasowe, zgodnie z którym redaktorem jest dziennikarz decydujący lub współdecydujący o publikacji materiałów prasowych, natomiast z definicji redakcji określonej w art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy Prawo prasowe, wynika, iż jest to jednostka organizująca proces przygotowania (zbierania, oceniania i opracowania) materiałów do publikacji w prasie. Zdaniem ubezpieczonej, z wykładni ww. przepisów wynika, że osoby zatrudnione w redakcji są dziennikarzami, o ile przygotowują materiały do publikacji w prasie (odwołanie z dnia 19 stycznia 2022r., k. 3-8 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania, a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2021r., poz. 291) w związku z przepisami ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018r., poz. 1924 ze zm.), rekompensata przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., jeżeli przed dniem 1 stycznia 2009r. wykonywał przez co najmniej 15 lat pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej. Ponadto organ rentowy wskazał, że zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Powyższe okresy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach (...) lub w świadectwie pracy (§ ust. 2 rozporządzenia). W przedmiotowej sprawie na podstawie przedłożonych dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach (praca dziennikarska) w wymiarze 6 lat, 11 miesięcy i 10 dni. Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach, na potrzeby ustalenia prawa do rekompensaty, okresów zatrudnienia od 2 stycznia 1992r. do 30 czerwca 1996r. w (...) sp. z o.o. i od 1 lipca 1996r. do 31 grudnia 1998r. w (...) sp. z o.o., ponieważ ubezpieczona zatrudniona była jednocześnie na dwóch stanowiskach – redaktora i sekretarza redakcji. Ponadto nie został uwzględniony okres pracy w (...) (...) od 1 marca 2000r. do 31 lipca 2003r., gdyż I. M. pracowała w charakterze głównego sekretarza redakcji. Powyższe oznacza, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nie wykonywała pracy dziennikarza, czyli osoby zajmującej się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowywaniem materiałów prasowych (art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1984r. Prawo prasowe (Dz. U. z 2018r., poz. 1914) (odpowiedź na odwołanie z dnia 2 marca 2022r., k. 17 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

I. M., ur. w dniu (...), w okresie od 2 stycznia 1992r. do 30 czerwca 1996r. zatrudniona była w (...) sp. z o.o. w pełnym wymiarze czasu. Z ww. pracodawcą zawarła trzy umowy o pracę: w dniu 1 stycznia 1992r. na czas nieokreślony na stanowisku redaktora, w dniu 1 stycznia 1993r. na czas nieokreślony także na stanowisku redaktora oraz w dniu 8 czerwca 1995r. na czas nieokreślony, w której powierzono jej stanowisko sekretarza redakcji – redaktora (umowy o pracę: z dnia 1 stycznia 1992r., z dnia 1 stycznia 1993r. oraz z dnia 8 czerwca 1995r. – akta osobowe; świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1996r., k. 7 a.s.; świadectwo pracy z dnia 3 stycznia 1994r. - k. 2 część A akt osobowych oraz k. 88-90 a.s.).

W okresie od 1 lipca 1996r. do 31 grudnia 1998r. ubezpieczona była zatrudniona w (...) sp. z o.o. w pełnym wymiarze czasu pracy (świadectwo pracy z dnia 8 czerwca 2021r., k. 30 akt ZUS). W umowie o pracę zawartej w dniu 24 czerwca 1996r. na czas nieokreślony, ustalono, że I. M. będzie zatrudniona od 1 lipca 1996r. na stanowisku sekretarza redakcji (...) (umowa o pracę z dnia 25 czerwca 1996r., k. 83 a.s.). Natomiast z dniem 1 marca 1997r. nastąpiła zmiana warunków pracy i płacy ubezpieczonej. Od ww. daty powierzono jej stanowisko redaktora miesięcznika (...) i sekretarza redakcji wydań polskich pism (...) (zmiana warunków pracy i płacy z dnia 21 lutego 1997r., k. 79 a.s.). Do obowiązków ubezpieczonej w zakresie miesięcznika (...) należało:

- współkształtowanie profilu pisma: dokonywanie wyboru materiałów niemieckich z bieżących wydań (...) oraz innych pism wydawnictwa w O.; zgłaszanie propozycji tematów polskich;
- redagowanie wkładki instruktażowej miesięcznika: opisów wykonania, stron standardowych, tekstów zapasowych, słowniczek oznaczeń z arkusza wykrojów i słowniczka terminów tekstylnych; nanoszenie korekty niemieckiej na podstawie R.;
- czuwanie nad produkcją wkładki instruktażowej: przygotowanie materiałów do montażu komputerowego – tekstów po korekcie, rysunków schematycznych i tabel; polskich materiałów informacyjnych dotyczących planu wydawniczego i prenumeraty;
- bezpośrednia współpraca z Wydawnictwem (...) w zakresie prac redakcyjnych, w szczególności dostarczania materiałów do tłumaczeń i produkcji, rejestracja tych materiałów;
- odpowiedzi na listy czytelniczek, także na łamach miesięcznika (...).

Z kolei w zakresie innych pism wydawniczych A. (...), do obowiązków ubezpieczonej należały:

- redakcja merytoryczna wkładek instruktażowych;
- nanoszenie korekty niemieckiej na podstawie R.;
- rejestracja materiałów nadsyłanych do tłumaczeń, stron tytułowych, korekty, reklamy itp.;
- przygotowanie opracowanych komputerowo materiałów do wysyłki.

W zakresie ogólnych prac redakcyjnych ubezpieczona zajmowała się prowadzeniem rejestru korespondencji redakcyjnej, formułowaniem wniosków dotyczących wyceny, prowadzeniem księgowości wewnątrzredakcyjnej oraz opracowaniem planów urlopowych i planów zastępstw. Nadto w czasie nieobecności redaktora naczelnego przejmowała jego obowiązki (zakres obowiązków redaktora miesięcznika (...) – sekretarza redakcji wydawnictw poświęconych modzie i robótkom ręcznym z dnia 25 lutego 1997r., k. 80 a.s.).

I. M., pracując w ww. spółkach, wykonywała obowiązki dziennikarza i redaktora. Ubezpieczona zajmowała się pisaniem własnych tekstów, redagowaniem tekstów, które przygotowali redaktorzy, a ponadto czuowaniem nad pracą redakcji. Do niej należało zebranie tekstów, często ich napisanie bądź zredagowanie, teksty bowiem, mające charakter fachowy, pochodzące z niemieckiego wydania (...), były przekazywane do tłumacza w celu dokonania tłumaczenia na język polski i wracały po tłumaczeniu w wersji wymagającej dostosowania do polskich realiów. Tym zajmowała się I. M.. Ona decydowała, jakie zmiany należy w tekście nanieść i wielokrotnie sama to robiła. Akceptowała również to, co ostatecznie miało znaleźć się w wydaniu. W szpiglu nanosiła poprawki. Jeździła również do fotoskładu, gdzie teksty były łamane i naświetlane. W okresie nieobecności redaktor naczelnego E. S., w zastępstwie za nią, uczestniczyła w posiedzeniach zarządu. Brała także udział w zebraniach dotyczących promocji pism, ustalania planów produkcyjnych, decydowała o publikacjach (zeznania świadka E. S., k. 57 verte a.s.; zeznania świadka A. Z., k. 57-58 a.s.; zeznania I. M., k. 59-60 a.s.).

W okresie od 7 czerwca 1999r. do 29 lutego 2004r. I. M. zatrudniona była w (...) (...) + (...) Polska z o.o. & Co Spółka Komandytowa w W. w pełnym wymiarze czasu pracy. Na podstawie umowy o pracę z dnia 7 czerwca 1999r., a potem umowy o pracę z dnia 7 września 1999r. powierzono jej pracę na stanowisku redaktora w redakcji miesięcznika (...). Następnie, począwszy od 1 marca 2000r. pracodawca powierzył ubezpieczonej stanowisko głównego sekretarza redakcji w redakcji miesięcznika (...). Z kolei od dnia 1 lipca 2000r. strony stosunku pracy na mocy porozumienia stron ustaliły, że I. M. będzie zajmowała stanowisko głównego sekretarza redakcji w redakcji czasopism (...) i (...). Następnie od dnia 1 sierpnia 2003r. I. M. zajmowała stanowisko redaktora w redakcji miesięcznika (...) (umowy o pracę z dnia 7 czerwca 1999r. i 7 września 1999r., pismo z dnia 1 marca 2000r., pismo z dnia 1 lipca 2000r., pismo z dnia 1 sierpnia 2003r. – k. 1 część B akt osobowych). Ubezpieczona jako redaktor czasopisma miała przydzielone

konkretne zadania polegające na zbieraniu informacji, dbałości o zbudowanie określonego tematu i przygotowaniu materiałów (tekst, zdjęcia), które przekazywała sekretarzowi. Kiedy zaś została głównym sekretarzem redakcji, to poza pracą redaktora, którą nadal wykonywała, zajmowała się koordynacją produkcji czasopisma (...), współtworzyła treść tego pisma, pilnowała terminów w redakcji. Decydowała wraz z redaktorem naczelną o zawartości pisma, o jego objętości, o tym, co się w nim znajdzie. Ponadto teksty przygotowywane przez redaktorów musiała zredagować i dostosować do makiety, jak również nanosiła poprawki. Zdarzało się także, że tworzyła artykuły do zdjęć, jak również przygotowywała treści do artykułów sponsorowanych. Ponadto odpowiadała za współpracę z działem graficznym, weryfikowała jakość zdjęć, a także – podobnie jak redaktorzy – współpracowała z drukarniami. Ona zatwierdzała materiał do druku jako ostateczny. Nie zajmowała się wykonywaniem prac o charakterze administracyjnym. W wydawnictwie dla paru wydawanych tytułów była sekretarka i asystentka szefa pionu (zeznania świadka J. Z., k. 58-59 a.s.; zeznania świadka E. H., k. 59 a.s., zeznania I. M., k. 59 verte - 60 a.s.).

W dniu 30 marca 2021r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym wniosek o emeryturę wraz z rekompensatą (wniosek, k. 1-8 akt ZUS). W dniu 19 kwietnia 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję znak: (...), przyznając ubezpieczonej prawo do emerytury z FUS i okresowej emerytury kapitałowej (decyzja ZUS z 19 kwietnia 2021r., k. 13 akt ZUS). Tego samego dnia organ rentowy wydał również decyzję znak: (...), w której omówił I. M. prawa do rekompensaty. Zakład przyjął za udowodniony okres pracy w szczególnym charakterze – pracy dziennikarskiej od 1 marca 1991r. do 31 grudnia 1991r. w (...) sp. z o.o. Nie uwzględnił natomiast okresów od 2 stycznia 1992r. do 30 czerwca 1996r. w (...) sp. z o.o. oraz od 1 lipca 1996r. do 31 grudnia 1998r. w (...) sp. z o.o., ponieważ oprócz pracy na stanowisku redaktora ubezpieczona wykonywała również pracę sekretarza redakcji. Organ rentowy wskazał, że nie można uznać, że praca w szczególnym charakterze wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ponieważ ubezpieczona pracowała jednocześnie na dwóch stanowiskach, z których tylko jedno wskazane zostało jako praca dziennikarska. W dokumentach nie podano też konkretnych okresów wykonywania pracy na tych stanowiskach. Ponadto brak jest wymiaru czasu pracy w okresie zatrudnienia od 1 lipca 1996r. do 31 grudnia 1998r. (decyzja ZUS z dnia 19 kwietnia 2021r., k. 18 akt ZUS).

W dniu 7 lipca 2021r. ubezpieczona ponownie złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o naliczenie rekompensaty (wniosek z dnia 7 lipca 2021r., k. 27 akt ZUS). W dniu 5 listopada 2021r., organ rentowy wydał decyzję znak: (...), odmawiającą przyznania rekompensaty, w której wskazał, że ubezpieczona nie spełnia warunku dotyczącego stażu pracy w szczególnym charakterze, gdyż na dzień 1 stycznia 2009r. udowodniła jedynie okres takiej pracy wynoszący 2 lata, 1 miesiąc i 16 dni. Do okresu tego organ rentowy uwzględnił zatrudnienie od 1 marca 1991r. do 31 grudnia 1991r., od 7 czerwca 1999r. do 29 lutego 2000r., od 1 sierpnia 2003r. do 29 lutego 2004r., po wyłączeniu okresów nieskładkowych przypadających w okresach: od 19 stycznia 2004r. do 23 stycznia 2004r. oraz od 2 czerwca 2003r. do 4 czerwca 2003r. Do okresu pracy wykonywanej w szczególnym charakterze nie uwzględniono natomiast zatrudnienia od 2 stycznia 1992r. do 30 czerwca 1996r. w (...) sp. z o.o. oraz od 1 lipca 1996r. do 31 grudnia 1998r. w (...) sp. z o.o., ponieważ oprócz pracy na stanowisku redaktora ubezpieczona wykonywała pracę sekretarza redakcji. Organ rentowy wskazał, że w związku z powyższym nie można uznać, żeby praca w szczególnym charakterze wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczona w tych okresach pracowała jednocześnie na dwóch stanowiskach, z których tylko jedno wskazane zostało jako praca dziennikarska. Ponadto nie został uwzględniony okres od 1 marca 2000r. do 31 lipca 2003r. w G+ (...), ponieważ ubezpieczona nie wykonywała pracy dziennikarza. Zajmowała wówczas stanowisko głównego sekretarza redakcji. Organ rentowy nie uwzględnił również okresu od 1 marca 2004r. do 31 grudnia 2008r., gdyż nie został odpowiednio udokumentowany – brak świadectwa pracy wydanego przez pracodawcę, bądź następcę prawnego (decyzja ZUS z dnia 5 listopada 2021r., k. 47 akt ZUS).

Po dostarczeniu przez I. M. nowych dowodów Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 21 grudnia 2021r. wydał kolejną decyzję, znak: (...), w której ponownie odmówił ubezpieczonej prawa do rekompensaty. Organ rentowy uznał pracę w szczególnych warunkach od 1 marca 1991r. do 31 grudnia 1991r., od 7 czerwca 1999r. do 29 lutego 2000r., od 1 sierpnia 2003r. do 29 lutego 2004r., a także od 1 marca 2004r. do 31 grudnia 2008r., wskazując, że po wyłączeniu okresów nieskładkowych, łączny udowodniony okres pracy wynosi 6 lat, 11 miesięcy i 10 dni. Zakład

nadal nie uznał natomiast okresów od 2 stycznia 1992r. do 30 czerwca 1996r., od 1 lipca 1996r. do 31 grudnia 1998r. oraz od 1 marca 2000r. do 31 lipca 2003r., podając taką samą argumentację, jaka została zaprezentowana w decyzji z dnia 5 listopada 2021r. (decyzja ZUS z dnia 21 grudnia 2021r., k. 62 akt ZUS).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie wymienionych dokumentów, których wiarygodność nie była przez strony kwestionowana. Ponadto za podstawę ustaleń faktycznych zostały przyjęte zeznania świadków i ubezpieczonej. Świadkowie E. S., A. Z., J. Z. i E. H. pracowali wraz z ubezpieczoną u tych samych pracodawców, wobec czego znali specyfikę wykonywanej przez nią pracy, tak na stanowisku redaktora, jak i sekretarza redakcji oraz głównego sekretarza redakcji. Poza tym treść zeznań świadków, a także ubezpieczonej, która wskazała na to samo, co zeznali świadkowie, jest spójna z dokumentami. W związku z tym zarówno zeznania świadków, jak i zeznania I. M. Sąd ocenił jako zasługujące na wiarę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Regulacja dotycząca prawa do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, o którą ubiegała się I. M. została wprowadzona do ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn. Dz. U. z 2023r., poz. 164). Art. 2 pkt 5 tej ustawy zawiera definicję rekompensaty rozumianej jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Z kolei warunki jej przyznawania oraz sposób jej obliczenia określają art. 21 – 23 zamieszczone w Rozdziale III „Rekompensata”. Art. 23 stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę oraz że przyznawana jest ona w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W art. 21 ust. 1 ustawy wskazano natomiast, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Z art. 21 ust. 2 ustawy wynika zaś, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazane art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej oraz 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszącego co najmniej 15 lat. Z kolei w art. 21 ust. 2 tej ustawy została zawarta przesłanka negatywna, którą stanowi nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Może ona budzić wątpliwości, gdyż literalna wykładnia tego wyrwanego z kontekstu normatywnego przepisu może prowadzić do wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Do prawidłowej interpretacji tego przepisu konieczne jest jednak zastosowanie wykładni systemowej, która prowadzi do przepisu art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego. Z kolei z art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej wynika, że kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 roku. W tych okolicznościach warunek sformułowany w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na prace w warunkach szczególnych, obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Nabycie prawa do takiego tylko świadczenia stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty. Natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty (wyrok Sadu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 maja 2017r., III AUa 2047/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 grudnia 2015r., III AUa 1070/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 września 2017r., III AUa 529/16).

W rozpatrywanej sprawie nie zachodzi negatywna przesłanka przyznania I. M. prawa do rekompensaty. Ubezpieczona nie miała przyznanego prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na prace w warunkach szczególnych lub w

szczególnym charakterze, a także nie spełnia warunków do uzyskania takiego świadczenia, choćby dlatego że jej ogólny staż pracy na dzień 1 stycznia 1999r. jest zbyt krótki. Wprawdzie decyzją z dnia 19 kwietnia 2021r. przyznano jej prawo do emerytury w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego, jednak to świadczenie, zgodnie z tym co zostało wcześniej wskazane, nie niweczy prawa ubezpieczonej do ubiegania się o rekompensatę.

W dalszej kolejności, celem ustalenia, czy ubezpieczonej przysługuje prawo do rekompensaty, Sąd badał spełnienie przez ubezpieczoną przesłanek pozytywnych, o których była mowa. Analiza cytowanych przepisów ustawy o emeryturach pomostowych prowadzi do wniosku, że prawo do rekompensaty mają osoby, które przed 1 stycznia 2009r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podobnie jak przy ustalaniu tego okresu na potrzeby przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym, tak przy ustalaniu prawa do rekompensaty, będą uwzględnione tylko okresy, w których praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) – zwane dalej rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego, do którego należy się odwołać na podstawie art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wskazuje w § 2 ust. 1, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Jeśli chodzi natomiast o rodzaj prac uzasadniających przyznanie prawa do rekompensaty, to należy odwołać się do przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Art. 32 ust 3 tej ustawy wskazuje, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się:

- 1) pracowników organów kontroli państwowej;
- 2) pracowników organów administracji celnej;
- 3) pracowników wykonujących działalność twórczą lub artystyczną;
- 4) dziennikarzy zatrudnionych w redakcjach dzienników, czasopism, w radiu, telewizji oraz w organach prasowych, informacyjnych, publicystycznych albo fotograficznych, objętych układem zbiorowym pracy dziennikarzy;
- 5) nauczycieli, wychowawców lub innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela;
- 6) żołnierzy zawodowych, funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej, Służby Więziennej i Państwowej Straży Pożarnej;
- 7) pracowników jednostek ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a-5 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 869 i 2490).

W przedmiotowej sprawie, biorąc pod uwagę sporne okresy zatrudnienia ubezpieczonej, istotny jest punkt 4 ww. przepisu, w którym mowa jest o pracy dziennikarzy, przy czym co należy podkreślić, we wskazanym przepisie ustawodawca nie zdefiniował pracy dziennikarza. Należy sięgnąć zatem do definicji, jaką zawiera art. 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1994r. Prawo prasowe (tekst jedn. Dz. U. z 2018r., poz. 1914). W punkcie 5 art. 7 ww. ustawy wskazano, że dziennikarzem jest osoba zajmująca się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowywaniem materiałów prasowych, pozostająca w stosunku pracy z redakcją albo zajmująca się taką działalnością na rzecz i z upoważnienia redakcji. Natomiast materiałem prasowym, zgodnie z art. 7 pkt 4 tej samej ustawy, jest każdy opublikowany lub przekazany do opublikowania w prasie tekst albo obraz o charakterze informacyjnym, publicystycznym, dokumentalnym lub innym, niezależnie od środków przekazu, rodzaju, formy, przeznaczenia czy autorstwa. W analizowanej sprawie należy

jeszcze zwrócić uwagę na definicję z art. 7 pkt 6 ustawy Prawo prasowe, w którym wskazano, że redaktorem jest dziennikarz decydujący lub współdecydujący o publikacji materiałów prasowych. Jest to osoba, która ma rzeczywisty wpływ na zawartość merytoryczną dziennika lub czasopisma. Termin „współdecydujący” rodzi pytanie o granice odpowiedzialności za opublikowane treści materiałów prasowych. W każdym razie na potrzeby rozpatrywanego przypadku istotne jest, że każdy redaktor jest dziennikarzem, ale nie każdy dziennikarz jest redaktorem.

I. M. w okresach, które ZUS uznał za okresy pracy w szczególnym charakterze zajmowała, potwierdzone dokumentami, stanowisko redaktora. Zwraca uwagę, że z akt osobowych dotyczących jej pracy w (...) sp. z o.o. wynika, że na takim właśnie stanowisku ubezpieczona pracowała również w okresie od 1 stycznia 1992r. do 31 grudnia 1993r. Co prawda świadectwo pracy wystawione w dniu 30 czerwca 1996r. wskazuje, że w całym okresie pracy u ww. pracodawcy była sekretarzem redakcji – redaktorem, niemniej jednak trzy umowy o pracę, które znajdują się w aktach osobowych (z 1 stycznia 1992r., z 1 stycznia 1993r. oraz z 8 czerwca 1995r.), a przede wszystkim świadectwo pracy z dnia 3 stycznia 1994r. potwierdzają, że w latach 1992 – 1993 I. M. pracowała jako redaktor. Z tego wynika, że bez względu na argumentację, która zostanie przedstawiona w dalszej części, okres pracy ubezpieczonej od 1 stycznia 1992r. do 31 grudnia 1993r., a więc dodatkowo 2 lata, powinien być uwzględniony jako okres pracy w szczególnym charakterze. Analizując natomiast te okresy zatrudnienia, które ZUS pominął, kiedy I. M. była sekretarzem redakcji – redaktorem czy głównym sekretarzem redakcji (chodzi o okresy od 1 stycznia 1994r. do 30 czerwca 1996r., od 1 lipca 1996r. do 31 grudnia 1998r. oraz od 1 marca 2000r. do 31 lipca 2003r.), Sąd miał na względzie, że ubezpieczona wciąż wykonywała pracę dziennikarza. Jej stanowisko zostało wówczas inaczej nazwane, ale nie o nazwę stanowiska chodzi, lecz o zakres zadań, jakie realizowała. Jej zadaniem, bez względu na to, czy pracowała w (...) sp. z o.o., w (...) sp. z o.o. czy w (...) (...) + (...) Polska z o.o. & Co Spółka Komandytowa w W. było redagowanie, tworzenie i przygotowanie materiałów prasowych oraz sprawdzanie, redagowanie i korekta tekstów otrzymanych od innych dziennikarzy, a także przygotowanie całego numeru pisma do druku. Ponadto po zatwierdzeniu tekstów przez redaktora naczelnego ubezpieczona przekazywała je do działu produkcji, a po przygotowaniu technicznym wraz z dyrektorem artystycznym i redaktorem naczelnym dokonywała ostatecznej akceptacji całego wydania do druku. Praca ubezpieczonej była więc pracą dziennikarza, ale także redaktora. Ubezpieczona nie tylko przygotowywała i redagowała materiały prasowe, ale też współdecydowała o ich publikacji wraz z redaktorem naczelną. Nie ma przy tym znaczenia, że zajmowała stanowisko nazwane sekretarzem redakcji czy głównym sekretarzem redakcji. Tego rodzaju stanowiska nie wymienia ustawa Prawo prasowe i go nie definiuje. Zdaniem Sądu, biorąc pod uwagę przetoczone definicje redaktora i dziennikarza, sekretarz redakcji to po prostu redaktor, a więc osoba, która wykonując pracę dziennikarską współdecyduje też o publikacji materiałów prasowych, a więc każdego tekstu albo obrazu o charakterze informacyjnym, publicystycznym, dokumentalnym lub innym, niezależnie od środków przekazu, rodzaju, formy, przeznaczenia czy autorstwa. I. M. ten rodzaj pracy wykonywała i nie ma znaczenia, że zastępowała redaktora naczelną w okresach jej nieobecności w pracy. Po pierwsze, były to sytuacje sporadyczne, bo jak wskazywali świadkowie zdarzały się w razie, kiedy redaktor naczelną z powodów usprawiedliwionych nie była obecna w pracy. Po drugie, zastępstwo za redaktora naczelną wiązało się wciąż z decydowaniem o publikacji materiałów prasowych, a więc pracą redaktora, który zarazem jest dziennikarzem, bo to wynika z brzmienia art. 7 pkt 5 ustawy Prawo prasowe. Jeśli chodzi natomiast o prace o charakterze administracyjnym, czy sekretarskie, to jak zeznali świadkowie: E. S., E. Z., J. Z., E. H., ubezpieczona takich nie realizowała. Do obsługi kilku tytułów w wydawnictwach, w których pracowały wskazane osoby i I. M., była zatrudniona sekretarka. Ubezpieczona ze względu na wielość obowiązków związanych z wydawaniem czasopism, co świadkowie akcentowali, pracami o takim charakterze się nie zajmowała. Pracę dziennikarza i redaktora wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, tym samym okresy, których ZUS nie uwzględnił należało potraktować jako okresy pracy w szczególnym charakterze. To z kolei oznacza, że do okresu pracy w szczególnym charakterze, który ZUS uwzględnił, w łącznym wymiarze 6 lat, 11 miesięcy i 10 dni, należało doliczyć jeszcze okresy: od 1 stycznia 1992r. do 30 czerwca 1996r. (4 lata i 6 miesięcy), od 1 lipca 1996r. do 31 grudnia 1998r. (2 lata i 6 miesięcy) oraz od 1 marca 2000r. do 31 lipca 2003r. (3 lata i 5 miesięcy) po odliczeniu przypadających w tym czasie okresów nieskładkowych (od 28 stycznia 1997r. do 4 lutego 1997r., od 2 lipca 2001r. do 4 lipca 2001r., od 2 czerwca 2003r. do 4 czerwca 2003r.). Po zsumowaniu okres pracy w szczególnym charakterze jest dłuższy niż wymagane 15 lat, a więc ubezpieczona spełnia przesłanki do

uzyskania prawa do rekompensaty. W konsekwencji odwołanie podlegało uwzględnieniu poprzez zmianę zaskarżonej decyzji, co Sąd uczynił na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 108 k.p.c., stosując w tym względzie zasadę finansowej odpowiedzialności za wynik sprawy, ustanowioną w art. 98 k.p.c. oraz w oparciu o dyspozycję § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2018r., poz. 1800).